

Ομιλία Κ. Ζερβα, Αντιδημάρχου Περιβάλλοντος, Ποιότητας Ζωής και Ελεύθερων Χώρων Δήμου Θεσσαλονίκης

Αγαπητοί φίλοι,

Τις τελευταίες δεκαετίες οι αστικές περιοχές έχουν καταγράψει ραγδαία αύξηση της έκτασης και του πληθυσμού τους με το 80% περίπου του ευρωπαϊκού πληθυσμού να συγκεντρώνεται πλέον στις πόλεις. Οι πόλεις έχουν εξελιχθεί σε βασικά κέντρα υποδομών, αγορών, πολιτισμού αλλά και αναψυχής. Η ραγδαία αυτή αύξηση του πληθυσμού σε συνδυασμό με την επέκταση και την ενίσχυση του αστικού ιστού, δημιουργεί κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά προβλήματα και έτσι οι πόλεις καλούνται να αντιμετωπίσουν τη συνεχή πρόκληση της βελτίωσης του βιοτικού τους επιπέδου. Οι χώροι αστικού πρασίνου μαζί με άλλες βασικές υποδομές αποτελούν θεμελιώδες συστατικό ενός βιώσιμου περιβάλλοντος και ενισχυτικό παράγοντα της καλής ποιότητας ζωής. Στην εποχή μας, είναι πλέον κατανοητό ότι η συμβολή του αστικού πρασίνου στις λειτουργίες μίας πόλης ξεφεύγει κατά πολύ από την περιβαλλοντική αξία και έχει σαφέστατες κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις. Η ποιότητα ζωής μιας πόλης είναι αυτό που την κάνει ανταγωνιστική, φιλική προς τους κατοίκους της και την καθιστά πόλο έλξης για επενδύσεις και επισκέπτες.

Τα δεδομένα αυτά αποτέλεσαν και αποτελούν προτεραιότητα για τη διοίκηση μας και από την αρχή ακόμη της θητείας μας καταφέραμε, με τα λιγοστά ομολογουμένως οικονομικά μέσα που διαθέτουμε, να δώσουμε το στίγμα βάζοντας την Θεσσαλονίκη σε ένα καινούριο δρόμο με όραμα για μια πιο βιώσιμη πόλη. Ενάμιση περίπου χρόνο μετά, η Θεσσαλονίκη είναι σαφώς πλουσιότερη σε πράσινες εμπειρίες και πρακτικές και σταδιακά αλλάζει, αποβάλλοντας την εικόνα μιας πόλης που βρίσκεται στα όρια της αστικής παρακμής.

Χωρίς δεύτερη σκέψη, τολμήσαμε να εντάξουμε την πόλη σε μια σειρά από διεθνείς πρωτοβουλίες και συνεργασίες ούτως ώστε να κερδίσουμε τον χαμένο χρόνο και να ευθυγραμμιστούμε με διεθνείς πρακτικές αποκομίζοντας τεχνογνωσία και χρήσιμες ιδέες μέσω της εξωστρέφειας. Στα πλαίσια αυτά, υπογράψαμε το Σύμφωνο των Δημάρχων για μείωση των εκπομπών ρύπων που οφείλονται για την κλιματική αλλαγή και με αυτή την αφορμή σχεδιάζουμε το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια. Επιπλέον,

καταθέσαμε υποψηφιότητα για Πράσινη Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2014, μέσα από την οποία καταφέραμε για πρώτη φορά, να καταγράψουμε και να αξιολογήσουμε σφαιρικά τα περιβαλλοντικά προβλήματα της πόλης και να «μετρηθούμε» με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις οι οποίες έχουν ενσωματώσει αιεφόρες πρακτικές εδώ και πολλά χρόνια. Επίσης, υπογράψαμε τη χάρτα του Rururbal στη Βαρκελώνη, μέσα από την οποία προωθείται η κατανάλωση τοπικών προϊόντων συμβάλλοντας στη βελτίωση του οικολογικού αποτυπώματος της Θεσσαλονίκης και με δική μας πρωτοβουλία ιδρύεται το Δίκτυο Πράσινων Ελληνικών Πόλεων με στόχο την προώθηση ενός βιώσιμου πράσινου μοντέλου για τις ελληνικές πόλεις. Συγχρόνως βρισκόμαστε σε διαρκή επικοινωνία –αν όχι- συμμαχία με ελληνικές οργανώσεις και ευρωπαϊκούς φορείς (όπως το ίδρυμα Heinrich Boell της Γερμανίας) για την ανταλλαγή πρακτικών, και απόκτηση γνώσεων και εμπειριών.

Αυτές οι δράσεις τοποθετούν τη Θεσσαλονίκη σε θέση πρωτοπόρου για τα ελληνικά δεδομένα, και φιλοδοξούμε να ενισχύσουμε περαιτέρω αυτή τη δυναμική μέσω συνεργασιών και προγραμμάτων.

Πέρα όμως από τις συνεργασίες και τις διεθνείς πρωτοβουλίες, καταφέραμε να πρασινίσουμε αισθητά την Θεσσαλονίκη φυτεύοντας περισσότερα από 4.500 δέντρα σε όλη την πόλη και προσπαθούμε να κερδίσουμε κάθε μέτρο ελεύθερου χώρου που θα μπορούσε να αποτελέσει μια μικρή οάση. Εγκαταστήσαμε, με τη βοήθεια χορηγίας, ένα σύστημα τηλεάρδευσης σε κεντρικά πάρκα της πόλης για την καλύτερη διαχείριση της άρδευσης, ενώ εξασφαλίσαμε με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση την μελέτη και κατασκευή των πρώτων κήπων βροχής στην Ελλάδα.

Μέσω του Green Party, φιλοδοξούμε να ευαισθητοποιήσουμε τους πολίτες να συμπεριφέρονται με οικολογική συνείδηση και να τους εντάξουμε στην προσπάθειά μας. Επίσης, για πρώτη φορά ο Δήμος θα έχει ένα πλωτό εργαστήριο που θα μελετά την ποιότητα του νερού του Θερμαϊκού και θα κάνει δειγματοληψίες και μελετάμε επιπλέον τρόπους αντιμετώπισης της θαλάσσιας ρύπανσης. Όλα αυτά προσπαθούμε πάντα να τα συνδυάζουμε με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή των δημοτών ούτως ώστε να μεγιστοποιούμε την ευαισθητοποίηση του κοινού.

Η πόλη μας αλλάζει και στο άμεσο μέλλον θα έχουμε μία καινούρια εικόνα της Θεσσαλονίκης. Με την ολοκλήρωση της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου, θα

έχουμε εξασφαλίσει ακόμη περισσότερο πράσινο, σε μια έκταση που κάποτε κυριαρχούσε το πλακόστρωτο και το τσιμέντο.

Επίσης, διεκδικούμε την ανάπλαση και της δεύτερης προβλήτας του λιμανιού στα πρότυπα της πολύ επιτυχημένης ανάπλασης της πρώτης, η οποία θα δώσει στην Θεσσαλονίκη άλλο ένα ελεύθερο χώρο για δραστηριότητες.

Η ολοκλήρωση του Μετρό της Θεσσαλονίκης, πέρα από τα προφανή περιβαλλοντικά οφέλη που θα έχει για την πόλη, τα οποία με οικονομικούς όρους έχουν υπολογιστεί σε 3.000.000 ΕΥΡΩ ημερησίως λόγω της μείωσης της χρήσης των ΙΧ και της μείωσης των ρύπων κτλ., και θα δώσει το έναυσμα για περαιτέρω αναπλάσεις και πεζοδρομήσεις. Αναμφισβήτητα, αποτελεί ένα τεράστιας σημασίας έργο για την πόλη, και πραγματικά απορώ γιατί δεν δίνεται η πρέπουσα σημασία στο έργο από την πολιτεία και από τους δημότες οι οποίοι θα πρέπει να είναι οι «επιβλέποντες» του έργου.

Πέρα από τα παραπάνω, όλοι μιλούν και για την μετεγκατάσταση της ΔΕΘ, ένα, ομολογουμένως, αρκετά δύσκολο εγχείρημα με αμφίβολο ορίζοντα υλοποίησης το οποίο όμως θα απελευθερώσει ένα τεράστιο χώρο για τη δημιουργία ενός μητροπολιτικού πάρκου της Θεσσαλονίκης. Επειδή όμως αυτό μπορεί να ακούγεται φαραωνικό, και όπως έχω δηλώσει αρκετές φορές στο παρελθόν, είμαι οπαδός των απλών και ουσιαστικών λύσεων, της πολιτικής του μικρού και εφαρμόσιμου, θεωρώ ότι μία σταδιακή συρρίκνωση του χώρου της Δ.Ε.Θ. με παράλληλη διεκδίκηση του χώρου και αξιοποίηση των στρατοπέδων θα μπορούσε να αποδώσει καλύτερα και γρηγορότερα το πράσινο που έχει τόσο πολύ ανάγκη η πόλη μας. Δεδομένου μάλιστα ότι τα 5 ρέματα εντός του αστικού ιστού της πόλης βρίσκονται ήδη στη διαδικασία μεταφοράς της ιδιοκτησίας και δικαιοδοσίας τους στο Δήμο και μπορούν και αυτά να συμβάλλουν σημαντικά στην αναζωογόνηση του αστικού τοπίου.

Είναι πλέον κοινός τόπος ότι η ανταγωνιστικότητα των πόλεων βασίζεται στην καλή τους εικόνα. Η ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος αναδεικνύεται όλο και περισσότερο ως βασικό μέσο προώθησης της οικονομικής αναζωογόνησης των Ευρωπαϊκών πόλεων και η υψηλή ποιότητα του περιβάλλοντος γίνεται παράγοντας για τη προσέλκυση επενδύσεων δημιουργώντας συγκριτικά πλεονεκτήματα. Στη Θεσσαλονίκη δυστυχώς, αργήσαμε να το συνειδητοποιήσουμε και όπως στις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις, έτσι και

εδώ, ακολουθήσαμε ένα μοντέλο ανάπτυξης το οποίο ναι μεν ευνόησε αρκετούς, αλλά από την άλλη, υπονόμωσε την ποιότητα ζωής. Σήμερα λοιπόν καλούμαστε να πληρώσουμε τον λογαριασμό για όλα αυτά που έγιναν από τις προηγούμενες γενιές. Παρ' όλα αυτά θα πρέπει να σταματήσουμε να γκρινιάζουμε για τα λάθη του παρελθόντος και να κοιτάξουμε μπροστά. Και αυτό το κάνουμε απευθυνόμενοι στη νέα γενιά με τη θεσμοθέτηση οργανωμένων προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, όχι με τη συνηθισμένη ακαδημαϊκή προσέγγιση αλλά με πρακτικούς και εύληπτους τρόπους καθημερινής οικολογικής συμπεριφοράς.

Απευθυνόμαστε σε όλους εσάς που αντιλαμβάνεστε ότι η αλλαγή είναι συλλογική ευθύνη, και ότι όλοι μαζί μπορούμε να συμβάλλουμε για να γίνει η πόλη μας βιώσιμη. Οι καλές ιδέες και πρακτικές χρειάζονται εμπνευστές, χρειάζονται δημιουργούς και δράσεις αλλά χρειάζονται και γόνιμο έδαφος για να αναπτυχθούν. Χρειάζονται κοινωνική αποδοχή και υποστήριξη για να συντηρηθούν και να αποδώσουν. Καθημερινά γίνομαι ο ίδιος μάρτυρας του περιορισμένου ενδιαφέροντος από φορείς της πόλης αλλά και από μεγάλο τμήμα των συμπολιτών μας, οι οποίοι συνεχίζουν πάγιες πρακτικές χρόνων οι οποίες δυσκολεύουν κατά πολύ το έργο μας και συμβάλλουν σε μια εικόνα υποβάθμισης του αστικού τοπίου. Για παράδειγμα μέσω της αφισσορύπανσης, του γκράφιτι, του ανεξέλεγκτου παρκαρίσματος κτλ.. Γι' αυτό και επιμένουμε ιδιαίτερα στο ζήτημα της ευαισθητοποίησης καθώς οι ενέργειες του Δήμου από μόνες τους δυστυχώς δεν αρκούν. Οι δημότες πρέπει να αντιληφθούν σταδιακά ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι ούτε μόδα, ούτε πολυτέλεια, αλλά αντίληψη, και προϋπόθεση ανάπτυξης σε πολλαπλά επίπεδα και πρώτα απ' όλα στην ποιότητα ζωής. Η συνεργασία Δήμου και πολιτών είναι ζωτικής σημασίας τόσο στο κομμάτι της ανάπτυξης όσο και στο κομμάτι του σχεδιασμού δράσεων όπως για παράδειγμα στην ιδέα που έχουμε για αξιοποίηση των κοινόχρηστων ακάλυπτων χώρων των πολυκατοικιών για την ανάπτυξη πράσινων χώρων. Ο Δήμος μπορεί να υποστηρίξει τη δράση με προγράμματα, θα πρέπει όμως να υπάρχει και η συναίνεση των συνιδιοκτητών καθώς πρόκειται για ιδιωτικούς χώρους. Αντίστοιχα μικρές και εφαρμόσιμες προτάσεις είναι η διατήρηση των κάδων απορριμμάτων εντός των πολυκατοικιών ή η υιοθεσία πάρκου, παρτεριού, δενδροδόχου μπροστά στην κατοικία – μαγαζί μας.

Είναι επίσης αναγκαία η εξεύρεση ενός μοντέλου, όπου με κέντρο την βιωσιμότητα, θα προωθείται η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μέσω της καλλιέργειας μιας νέας

κουλτούρας αποδοχής της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης για τη δημιουργία υποδομών. Θα αναφέρω χαρακτηριστικά το παράδειγμα του Central Park στη Νέα Υόρκη, όπου κομμάτι του πολύ σημαντικού αυτού πάρκου υποστηρίχτηκε και αξιοποιήθηκε από ιδιώτες με τη δημιουργία εγκαταστάσεων χαμηλής όχλησης. Σε περίοδο οικονομικής κρίσης, όπως αυτή που βιώνει η χώρα μας, είναι πολύ σημαντικό να αξιοποιήσουμε το θεσμό των χορηγιών, και να αποδεσμεύσουμε τους ήδη περιορισμένους δημόσιους πόρους. Επιπλέον, είναι σημαντικό οι πολίτες να έχουν και οι ίδιοι ουσιαστικά μέρος στους δημόσιους χώρους με την αξιοποίηση τους πέρα από την απλή χρήση τους. Ένας τρόπος για να γίνει αυτό είναι με την δημιουργία Δημοτικών λαχανόκηπων την οποία και προωθούμε. Τις συγκεκριμένες εκτάσεις θα μπορούν να αξιοποιήσουν οι δημότες για την παραγωγή οπωροκηπευτικών προς δική τους κατανάλωση. Με αυτό τον τρόπο δίνεται ένα αντιστάθμισμα στις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και επαναπροσδιορίζεται η σχέση μας με το φυσικό περιβάλλον.

Επιπλέον, θα πρέπει και η δράση των μη κυβερνητικών οργανώσεων να μην μένει μόνο στην άσκηση πολιτικής πίεσης αλλά να βρίσκει εφαρμογή στα καθημερινά ζητήματα της βιώσιμης ανάπτυξης. Το ίδιο θεωρώ ότι ισχύει και για το πράσινο κίνημα. Θλίβομαι από το γεγονός ότι στην Ελλάδα, οι φορείς που έχουν μία πράσινη ευαισθητοποίηση δεν κατάφεραν να βρουν σημαντικό έρεισμα στην ελληνική κοινωνία και έτσι τις πολιτικές τους καπηλεύτηκαν άλλοι χώροι για την εξυπηρέτηση κομματικών σκοπιμοτήτων. Πιστεύω ότι το πράσινο κίνημα είναι καιρός να ωριμάσει πολιτικά και να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις σε καίρια πολιτικά ζητήματα και κοινωνικές ανησυχίες. Μόνο έτσι θα καταφέρει να προωθήσει μια πράσινη ατζέντα που θα δώσει ώθηση στη βιώσιμη πράσινη ανάπτυξη, στα πρότυπα άλλων Ευρωπαϊκών χωρών.

Στις ελληνικές πόλεις, η εμπειρία σε περιβαλλοντικές δράσεις και βιώσιμο σχεδιασμό είναι δυστυχώς πολύ μικρή. Είμαι όμως αισιόδοξος ότι έχουμε ήδη μπει σε πορεία αλλαγής, σε ένα νέο δρόμο ανάπτυξης. Η διοίκηση μας διαθέτει την βούληση και το αποδεικνύει καθημερινά. Η επόμενη πρόκληση θα είναι να καταφέρουμε, εν μέσω πολλών δυσκολιών, να υλοποιήσουμε όλα όσα οραματιζόμαστε για την εξέλιξη της Θεσσαλονίκης σε μια πραγματικά βιώσιμη, πράσινη πόλη του μέλλοντος. Μια τέτοια εξέλιξη πιστεύω ότι αποτελεί μονόδρομο για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, τόσο της δικής μας όσο και των επόμενων γενεών.

Σας ευχαριστώ.